

Ηρώ Ζιώζια, Σταύρος Μαραγκουδάκης, Ολύβια Τζιουβέρα

Μια μικρή συμβολή στην προσπάθεια προγραμματικού εξοπλισμού των δυνάμεων της ΑΝΤΑΡΣΥΑ

Η ιστορική φάση που διανύει ο ελληνικός -και όχι μόνο- καπιταλισμός χαρακτηρίζεται από υψηλά ποσοστά ανεργίας που μαζί με την υπερεργασία δημιουργούν ένα ασφυκτικό πλαίσιο. Μεταξύ αυτών των δύο πόλων δημιουργείται εξισορροπιστικά μια ζώνη φτωχών εργαζομένων. Με «κεντρικά σχεδιασμένο» τρόπο αυτό ενισχύεται από τα προγράμματα για την απασχόληση των ανέργων και την αλλαγή στην κρατική πολιτική αντιμετώπισης της ανεργίας.

Με τη δημιουργία της έννοιας της «ωφέλειας» και του «ωφελομένου» οι διαχωριστικές γραμμές μεταξύ ανεργίας/απασχόλησης, μισθού/εισοδήματος, εργατικού δικαίου/ δικαίου κοινωνικής ασφάλισης και νόμου/σύμβασης γίνονται θολές.

Και παρόλο που σε συνθήκες κρίσης δεν φαίνεται να μπορούν να δημιουργηθούν αρκετές θέσεις (επισφαλούς) εργασίας ώστε το σύνολο των ανέργων να ανακυκλώνεται, η προσαρμογή των απαιτήσεων των εργαζομένων, οι τάσεις συμβιβασμού με το μνημονιακό κεκτημένο, προσδίδουν στη συγκεκριμένη πτυχή της επίθεσης μια νέα ποιότητα. Γύρω από αυτές τις πολιτικές συγκροτούνται κανάλια και μηχανισμοί μιας νέας κοπής συναίνεσης για τους πιο φτωχούς των φτωχών.

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, μαζί με την «έξοδο από τα μνημόνια», διαφημίζει τη μείωση των ποσοστών ανεργίας. Αρκετοί ερευνητές διαφωνούν με αυτή την εκτίμηση, αντιπαραβάλλοντας αφενός τα ποσοστά μερικής ή εκ περιτροπής απασχόλησης, αφετέρου το μεγάλο μεταναστευτικό κύμα. **Και η αριστερά; Τι λέει για όλα αυτά η αριστερά;**

Αποτιμώντας την πορεία των αγώνων ενάντια στην ανεργία και τις

προσπάθειες συγκρότησης της πρωτοπορίας

Στην τελευταία δεκαετία τόσο η ανεργία, όσο και οι αγώνες του εργατικού κινήματος ενάντια σε αυτήν, έχουν περάσει διαφορετικές καμπές. Θα μπορούσε κανείς να διακρίνει τρεις φάσεις. Στην πρώτη φάση κυριαρχεί η κατακόρυφη αύξηση του ποσοστού της ανεργίας. Το εργατικό κίνημα αδυνατεί να απαντήσει σε μια σειρά από κινήσεις του κεφαλαίου (κυρίως τις διαθεσιμότητες στο δημόσιο ή το κλείσιμο των μεγάλων επιχειρήσεων). **Η αριστερά φαίνεται να ξαφνιάζεται και τελικά να βρίσκεται απροετοίμαστη** μπροστά στην ιδιαίτερα απαιτητική, τόσο προγραμματικά, όσο και κινηματικά, πρόκληση.

Αυτό θα σημαίνει την αδυναμία της να συγκροτήσει πρόγραμμα και κινηματικά παραδείγματα που να αντιπαλεύουν την ανεργία, ενώ τελικά οι προσπάθειες των ανέργων και επισφαλώς εργαζομένων να βρουν αγωνιστική διέξοδο δεν θα εκφραστούν με αυτοτελή τους συγκρότηση και διακριτό στίγμα αλλά με τη διάχυσή τους σε ευρύτερες αγωνιστικές διαδικασίες.

Για μικρό χρονικό διάστημα το ζήτημα της ηγεμονίας των αντικαπιταλιστικών/επαναστατικών απαντήσεων έμεινε ανοιχτό για να κλείσει τελικά από την ηγεμονία της εκλογικής αναμονής για την υλοποίηση έστω και του «1/10 του προγράμματος της Θεσσαλονίκης». Στη δεύτερη φάση, οι πιο πρωτοπόρες δυνάμεις του εργατικού κινήματος αξιοποιώντας τον απόηχο των μαζικών πολιτικών κινητοποιήσεων της ανυπακοής της διετίας 10'-12' αλλά και την πληθώρα συλλογικοτήτων τοπικού, κυρίως, χαρακτήρα, που δημιουργήθηκαν από αυτές, κάνουν στροφή σε μια πιο προσηλωμένη προσπάθεια για τη συγκρότηση των ανέργων στις γειτονιές. Έτσι επιχειρείται να δοθεί μια πρώτη απάντηση για τη μορφή οργάνωσής τους.

Το χαρακτηριστικό όμως αυτής της φάσης είναι η αποσύνδεση των άμεσων ζητημάτων πάλης από την πολιτική φιλοδοξία ενός ανατρεπτικού αντικαπιταλιστικού σχεδίου. Αναδεικνύονται δεκάδες αιτήματα, πολλοί συντονισμοί, δίχως όμως κέντρο, με αποτέλεσμα όλες αυτές οι προσπάθειες να μη συγκεντρώνονται και να ασφυκτιούν τελικά μέσα στη γενική υποχώρηση του κινήματος.

Στην τρίτη περίοδο γίνεται μια στροφή στην προσπάθεια για τη συγκρότηση του υποκειμένου. Η κυβέρνηση της ΝΔ, στην αρχή, και στη συνέχεια οι κυβερνήσεις ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ υλοποιούν εκτεταμένα προγράμματα για την ανακύκλωση της ανεργίας, θέτουν σε εφαρμογή τη νέα επιδοματική πολιτική, ενώ ακόμα γίνονται προσπάθειες για εφαρμογή ποινολογίου

ανέργων από τον ΟΑΕΔ.

Σε αυτή τη φάση **εμφανίζονται νέες συλλογικότητες που πλέον προσπαθούν να ψηλαφήσουν τη νέα κατεύθυνση του κεφαλαίου στην ανεργία**. Δημιουργούνται από διάφορους χώρους συλλογικότητες, όπως οι V for Voucherάδες μέσω του αντιπολιτευόμενου τότε ΣΥΡΙΖΑ, ενώ το 2013 δημιουργείται η ΣΥΝΕΚΟΧ.

Παράλληλα, αρχίζουν να πραγματοποιούνται διαδοχικοί μικροί αγώνες στην κοινωφελή εργασία με επιρροή δυνάμεων της εργατικής αυτονομίας, προεικονίζοντας αυτό που έμελλε -αλλά και μέλλει- να έρθει. Στην ίδια «γενιά» συλλογικοτήτων ανήκει και η Attack στην ανεργία και την επισφάλεια, η οποία πρωτοστάτησε στον αγώνα των πεντάμηνων, μαζί με δεκάδες σωματεία και επιτροπές ωφελούμενων από τους Δήμους της Αττικής, αλλά και την υπόλοιπη Ελλάδα. Αυτός ο αγώνας σηματοδοτεί την πρώτη φορά που άνεργοι ψηλάφησαν δρόμους και μορφές συνδικαλιστικού τύπου οργάνωσης, ενώ παράλληλα εγκαινίασαν και ένα κύκλο μεταγενέστερων κλαδικών κινητοποιήσεων που έβαζαν στην προμετωπίδα τους το αίτημα για μόνιμη και σταθερή δουλειά (συμβασιούχοι ΟΤΑ, αναπληρωτές εκπαιδευτικοί).

Πού βρισκόμαστε σήμερα;

Βρισκόμαστε σε ένα χρονικό σημείο στο οποίο μπορούμε να πούμε πως η πολιτική του κεφαλαίου για την διαχείριση της ανεργίας, -αν και πολυπλόκαμη- είναι αρκετά σαφής στην κατεύθυνση και την ουσία της. Την ίδια στιγμή, έχει πλέον συσσωρευτεί πλήθος αγωνιστικών εμπειριών που προέρχονται από το δυναμικό της ανεργίας και της επισφάλειας και, λιγότερο ή περισσότερο, επιδιώκουν να χτυπήσουν τη νέα πραγματικότητα, ή αλλιώς να απαντήσουν σε αυτήν από θετική σκοπιά. Έχει διαμορφωθεί ένας αστερισμός συλλογικοτήτων που παρεμβαίνει σε αυτό το πεδίο, αλλά και διαρκώς προστίθενται νέες σε αυτόν, ενώ άλλες συλλογικότητες εμφανίζουν σημάδια κόπωσης ή και σταματούν εντελώς τη λειτουργία τους.

Θεωρούμε πως όλες αυτές οι συλλογικότητες είχαν σημαντική συμβολή· παρόλα αυτά, **σήμερα οφείλουμε να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα από τη δράση τους**. Κατά τη γνώμη μας, η πρόσδεση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τις οδηγίες της από τη μία (V for Voucherάδες), η λογική τους για το πώς χρειάζεται να οργανωθούν οι άνεργοι και με ποιο πρόγραμμα πάλης από την άλλη (Ενεργοί Άνεργοι), ή η συνολική αντίληψή τους για την οργάνωση των αγώνων (ΝΟ ωφελούμενοι/ες) τις περιόρισαν.

Η τομή που έκανε η Attack έγινε με την προσπάθεια προσέγγισης των αιτημάτων που

μπορούν να συνδέσουν τα οικονομικά αιτήματα με την αναγκαία αντιπαράθεση με την ίδια την πολιτική και τους υλοποιητές της. Η σύνδεση της πάλης για τα καθημερινά ζητήματα με τον αγώνα ενάντια στις επιλογές του κεφαλαίου για την ανεργία (που από τη μία προωθεί τα προγράμματα ΕΣΠΑ και θεσμοθετεί επίδομα εργοδοσίας, κι από την άλλη κόβει το επίδομα ανεργίας και διαγράφει από τα μητρώα όσους/ες δεν προσκομίσουν διαπιστευτήρια για αναζήτηση εργασίας) φαίνεται να αποτελεί ένα από τα βασικά κριτήρια για την έκβαση των αγώνων, τη διάρκεια, τη μαζικότητα, την αποτελεσματικότητά τους, αλλά και για την αντοχή των συλλογικοτήτων στον χρόνο.

Τελικά νομίζουμε ότι **ο δρόμος για την ικανοποίηση αιτημάτων επιβίωσης περνά από την άρθρωσή τους γύρω από την πάλη ενάντια στο καθεστώς ανεργίας και επισφάλειας**, αλλά και το πρόταγμα που έρχεται κόντρα στις επιταγές του κεφαλαίου, τη μόνιμη και σταθερή δουλειά. Παράλληλα, η λογική για το αναγκαίο πρόγραμμα πάλης που προτείνει η Attack **πλαισιώνεται από μια αντίληψη για το εργατικό κίνημα που έχουμε ανάγκη ούτως ώστε να συμπεριληφθεί αυτό το πολύμορφο δυναμικό, και φυσικά και πολιτικά.**

Βλέπει, μάλιστα, αυτή τη σχέση ως ζωτική όχι μόνο για τους ανέργους και τους επισφαλώς εργαζομένους αλλά, και αντίστροφα, αντιλαμβάνεται αυτό το δυναμικό, τους αγώνες και τις διεκδικήσεις του ως καρδιά για την ανασυγκρότηση του εργατικού κινήματος.

Σε αυτή την πολυετή διαδικασία η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ως όλον, έμεινε απύσχα. Πέρα από τις πρωτοβουλίες που πάρθηκαν από τμήματα της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, η ίδια φαίνεται να έμεινε εκτός της συγκροτημένης αναζήτησης δρόμων οργάνωσης του κινήματος ενάντια στην ανεργία. Μάλιστα σε κρίσιμα ξεσπάσματα τέτοιων αγώνων δεν συνέβαλε με ενιαίο τρόπο όπως όφειλε.

Δεν είναι αργά όμως, η μάχη ακόμα δεν έχει χαθεί. Μπροστά στη διαρκή και συντονισμένη επίθεση στα εργατικά δικαιώματα που χαρακτηρίζει την εποχή μας και μπροστά στην απαίτηση για άμεση ανατροπή του γιγαντιαίου ποσοστού ανεργίας, προκύπτει η αναγκαιότητα για την οργάνωση του πρωτοπόρου δυναμικού με ενιαίο και συντονισμένο τρόπο.

Αναγνωρίζοντας το όριο που έθεσε στις προσπάθειες του προηγούμενου διαστήματος ο πολυκερματισμός των επιμέρους δράσεων, άμεσο καθήκον όλων των συλλογικοτήτων που δραστηριοποιούνται σε αυτό το πεδίο, αλλά και ευρύτερα στο εργατικό κίνημα, είναι η πανελλαδικοποίηση της παρέμβασης και η εκπόνηση ενός πανελλαδικού

σχεδιασμού για την αναμέτρηση με την κυβέρνηση και την ίδια την πολιτική, όλου αυτού του κόσμου που δεν σήμερα δεν μπορεί να εκφραστεί. Η διαδικασία αυτή δεν είναι μονοσήμαντη, αλλά περνά μέσα από την προώθηση των υφιστάμενων πρωτοβουλιών, και τη δημιουργία νέων εκεί που δεν υπάρχουν.

Είναι λοιπόν βασική διάσταση του πολιτικού κινήματος ενάντια στην ανεργία και την επισφάλεια η πανελλαδική του συγκρότηση. Η πανελλαδικοποίηση αποτελεί κριτήριο για την αποφασιστικότητα και την ετοιμότητα την οποία θα πρέπει να διαθέτουμε στις μάχες που βρίσκονται μπροστά μας. Ετοιμότητα χρειάζεται και για την υποδοχή των αυθόρμητων και πολλές φορές και απρόβλεπτων ξεσπασμάτων τα οποία -μέσα στο άνυδρο περιβάλλον της ανεργίας, του εργασιακού μεσαίωνα και της μετανάστευσης- συνεχίζουν να κυφορούνται. Προκειμένου αυτή η διάσταση να προωθηθεί αποτελεσματικά, η πρωτοπορία από τώρα θα πρέπει να προεικονίζει τη μελλοντική συγκρότηση του κινήματος.

Σε αυτή την υπόθεση δεν ωφελούν οι πολλές, διαφορετικές, μερικές πρωτοπορίες που αντανakλούν περισσότερο την αδυναμία απάντησης στο φλέγον ζήτημα της ανεργίας και της ελαστικής εργασίας από ανατρεπτική αντικαπιταλιστική σκοπιά, παρά αγεφύρωτες ιδεολογικοπολιτικές διαφορές. Ο χάρτης των αριστερών συλλογικοτήτων/σχημάτων, των δυνάμει τμημάτων της αντικαπιταλιστικής πτέρυγας, είναι πιο κατακερματισμένος και ασυντόνιστος, παρά τα όποια θετικά βήματα σε επίπεδο κοινής δράσης.

Σήμερα από αυτές τις συλλογικότητες απαιτείται να ανοίξει ο διάλογος για μια νέα ποιοτική προγραμματική και κινηματική σύγκλιση ικανή να τις υψώσει ως του σημείου μιας νέας πανελλαδικής συλλογικότητας στην ανεργία και την επισφάλεια.

Τα στοιχεία μιας τέτοιας προγραμματικής σύγκλισης των υφιστάμενων συλλογικοτήτων θα μπορούσαν να είναι:

// Ανάλυση των πολιτικών διαχείρισης της ανεργίας

// Αποτίμηση των αγώνων των ανέργων και επισφαλώς εργαζομένων στα χρόνια της κρίσης

// Αντεπίθεση του κινήματος με πρόγραμμα και μορφές που θα σφυρηλατούν μια νέα ενότητα εργαζόμενων και ανέργων

// Η ανάγκη για μια νέα αριστερή αντικαπιταλιστική πρωτοπορία και

συλλογικότητα στην ανεργία και την επισφάλεια με πανελλαδική συγκρότηση

Ενόψει της 4ης Συνδιάσκεψης πρέπει να αναδειχθεί -μεταξύ πολλών άλλων- η ανάγκη η ΑΝΤΑΡΣΥΑ να σκύψει σοβαρά, συλλογικά και οργανωμένα πάνω από αυτό το ζήτημα. **Η ενοποίηση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ γύρω από την πολιτική δουλειά που πρέπει να γίνει στη νεολαία είναι για μας ζήτημα που πρέπει να ιεραρχηθεί ψηλά.** Μπορεί μάλιστα να συμβάλει καταλυτικά και σε όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, (χωρίς να παραγνωρίζεται η σχετική αυτοτέλεια -και όχι η αυτονομία- τόσο της δουλειάς στη νεολαία, όσο και στο ζήτημα της ανεργίας και της επισφάλειας) για τους εξής λόγους:

Πρώτα απ' όλα, γιατί υπάρχει η αναγκαιότητα. Η νέα γενιά βιώνει την εργασιακή εκμετάλλευση διπλά και τριπλά. Τα ποσοστά της ανεργίας της ξεπερνούν το 51%, ενώ η σταθερή δουλειά φαντάζει όνειρο απατηλό. Γι' αυτήν οι αναπαραστάσεις σταθερότητας και δικαιωμάτων στη δουλειά ολοένα και περισσότερο χάνονται, ενώ η συλλογική οργάνωση στους χώρους δουλειάς αρχίζει να είναι κάτι ξένο. Αυτή η **νέα γενιά αποτυπώνει το μέλλον της εργατικής τάξης** και γι' αυτό είναι τόσο σημαντική και για τον αντίπαλο.

Την ίδια στιγμή, στη νέα γενιά ανακύπτουν **πολύ περισσότερες δυνατότητες προώθησης της πολιτικής πρότασης της ΑΝΤΑΡΣΥΑ** λόγω της ελκυστικότητας της ΑΝΤΑΡΣΥΑ στις νεότερες ηλικίες αλλά και της **ύπαρξης ρευμάτων που δεν «χωράνε» στην βαρβαρότητα του σύγχρονου ολοκληρωτικού καπιταλισμού** και έχουν απογοητευτεί από τα αδιέξοδα της ρεφορμιστικής Αριστεράς και των θολών αντινεοφιλελεύθερων μετώπων.

Χρειάζεται να επικοινωνήσουμε με το νέο προβληματισμό και να τον μετατρέψουμε σε ένα ρεύμα συνολικής αμφισβήτησης της κυρίαρχης πολιτικής από αντιΕΕ αντικαπιταλιστικές θέσεις. Η συγκροτημένη παρέμβαση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ στη νεολαία μπορεί και πρέπει να επιδράσει ευρύτερα στην κοινωνικοπολιτική πρωτοπορία, να ενισχύσει μια πιο συνεκτική πολιτική παρουσία αυτού του δυναμικού και να μετρήσει βήματα στην ειδική νεολαιίστικη συνεισφορά στον πόλο της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς.

Υπάρχει για μας η δυνατότητα μετά την 4η συνδιάσκεψη να ενοποιηθούμε σε κρίσιμα για τη νέα γενιά τμήματα της αριστερής αντικαπιταλιστικής πρωτοπορίας στους χώρους δουλειάς (Attack, Λάντζα, Radical IT κλπ). Δεν αρκεί όμως τούτο, στόχος θα πρέπει να είναι η συμβολή της στην ανάπτυξη νέων κρίσιμων για τη νεολαία κλάδων (π.χ. εμπόριο, τεχνική εκπαίδευση) αλλά και η ενίσχυση της πανελλαδικοποίησης

αυτών των εγχειρημάτων.

Για εμάς, κύριο καθήκον για την ΑΝΤΑΡΣΥΑ είναι η αναζήτηση των **δρόμων οργάνωσης του κινήματος ενάντια στην ανεργία και την επισφάλεια και του προγράμματος πάλης που θα συνολικοποιεί τις διεκδικήσεις του εργατικού κινήματος** και θα σκιαγραφεί τη λύση στην ανεργία εκτός του σημερινού συστήματος που την προκαλεί.

Η παραπάνω προσπάθεια αποτελεί για μας κομμάτι της συνολικότερης προγραμματικής αναβάθμισης της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Η μέχρι τώρα αδυναμία συγκρότησης μιας συλλογικής πολιτικής ανάλυσης γι' αυτό το ζήτημα είναι παραπάνω από προφανής. Ένα προχώρημα σε αυτό το πεδίο εκτιμούμε πως θα παίξει ρόλο τόσο στην τοποθέτηση των άλλων πολιτικών δυνάμεων / ρευμάτων και των πολιτικοσυνδικαλιστικών συλλογικοτήτων, όσο και στο εργατικό κίνημα και συνολικά τη δημόσια συζήτηση, στην οποία τα επιχειρήματα της Κυβέρνησης (για μείωση ανεργίας, προγράμματα-πρότυπο για την Ευρώπη κλπ) μένουν αναπάντητα από αντικαπιταλιστική αντιδιαχειριστική αντιΕΕ σκοπιά.

Πολύ χρήσιμη θα είναι σε αυτή την προσπάθεια η μελέτη του φαινομένου της ανεργίας και της απάντησης του κινήματος διεθνώς τις τελευταίες δεκαετίες, ούτως ώστε να αντλήσουμε χρήσιμα συμπεράσματα για το περιεχόμενο, τις δομές του κινήματος αλλά και τις μορφές αγώνα που επιλέχθηκαν.

Ως πρώτα βήματα που χρειάζεται να γίνουν από την ΑΝΤΑΡΣΥΑ ξεχωρίζουμε τα εξής:

Ολόπλευρη στήριξη του Διημέρου ενάντια στην ανεργία και την επισφάλεια στα μέσα του Μάη.

Ολόπλευρη στήριξη της ATTACK και της πρότασης για πανελλαδικό συντονισμό όλων των αντικυβερνητικών, αντιεργοδοτικών, αντιΕΕ και αντιδιαχειριστικών συλλογικοτήτων στην ανεργία και την επισφάλεια.

Διοργάνωση πρωτοβουλιών με διεθνιστικό χαρακτήρα για την ανάδειξη παραδειγμάτων αγώνων των ανέργων & επισφαλώς εργαζόμενων (Γαλλία, Ιταλία, Αργεντινή κ.α.).

Ανάληψη πρωτοβουλίας για τη συζήτηση με στόχο την τεκμηρίωση του αντικαπιταλιστικού ορίζοντα του προγράμματος και των μορφών οργάνωσης του

κινήματος ενάντια στην ανεργία και την επισφάλεια.

Ηρώ Ζιώζια, ΤΕ Α' Πειραιά
Σταύρος Μαραγκουδάκης, ΤΕ Κολωνού-Σεπολίων-Ακ. Πλάτωνα
Ολύβια Τζιουβάρα, ΤΕ Γκύζη-Αμπελοκήπων-Πενταγώνου